

Rics, famosos, inútils

Ja fa un grapat de setmanes que no hi ha altre tema més important en tota la premsa espanyola. Els diaris hi dediquen quotidianament amplis espais, i els setmanaris suposadament *seriosos* hi dediquen unànimement i reiteradament cobertes i grans titulars. El tema ha desplaçat, provisionalment, fins i tot el tàndem Preysler-Boyer, i les especulacions sobre el president del govern. Devia fer molts anys que tot Espanya no parlava amb tanta delectació d'una sola i mateixa cosa. Els financers són els nous herois públics, i si en les altes gestes de la banca s'hi barreja un pessic de pebre, i de febre, eròtica, la combinació és perfecta per al consum.

Ara que la febre ja comença a baixar, quan ja tothom pareix que sap qui són els vencedors i els derrotats i el destí de les dames implicades, valdria la pena fer algun pensament després de les batalles. En primer lloc sobre la voracitat incontrolada del públic per tot allò que faça olor de diners —de molts diners—, d'escàndol en les altures, i de matrimonis, emparellaments i sexe dels famosos. És una voracitat innoeble, que la premsa *seriosa*, no només la *sensacionalista* que publica fotos de marqueses transparents, alimenta setmana rere setmana, perseguint implacablement cada vegada més lectors d'un nivell mental cada vegada més baix.

La segona reflexió és molt més important que les bragues i els marits: és la increïble fragilitat de les grans aventures financeres, que semblen el signe econòmic del temps. ¿En quines bases fermes reposava el projecte de fusió Banesto-Central, que es presentava com la més gran operació de la història d'Espanya? ¿Quina solidesa tenia un projecte així, i les institucions que el promovien, quan pot quedar frustrat, entre altres raons no tan visibles, per enfrontaments de persones, lluites pel poder, i escàndols de parelles? Fa dubtar molt, tot això, sobre la cultura bàsica de les altes finances espanyoles: ¿hauria passat una cosa igual a Londres, Brussel·les, Frankfurt..., o a Bilbao o a Barcelona? Sí que hi ha un cas efectivament comparable: els escàndols grecs, Banc de Creta i hostessa de Pa-pandreu inclosos.

Els nous herois d'Espanya, doncs, són els financers. No

els empresaris, sinó els financers. No els qui creen o amplien empreses productives, sinó els qui directament o indirectament volen controlar-les. No s'ha fet famós el senyor Koplowitz, sinó els marits de les filles. I aquests, no certament per la seua activitat industrial, sinó per un paquet d'accions bancàries. No es van fer il·lustres els senyors Abelló i Conde per haver fet prosperar uns laboratoris, sinó per haver-los venut i haver intentat conquerir un banc. No produeix fama i admiració l'activitat empresarial socialment útil —produir— sinó la socialment inútil: controlar. Sembla que l'objectiu últim del gran empresari espanyol no és crear riquesa, sinó aconseguir poder. Aquest deu ser l'ideal públic. Perquè els grans noms de l'economia, al Regne d'Espanya, no són els nous o vells creadors d'empreses o gestors competents, no són els Agnelli o Berlusconi, els Ford o els Iaccoca, o els Bernard Tapie. ¿Hi ha en tot Espanya algun nom d'empresari —empresari de veritat— que tinga ni un fragment de la fama dels Conde, Boyer, *Albertos*, Escámez o Botín?

El resultat, entre altres coses, és que en el rànquing de la gran empresa espanyola ocupen tots els primers llocs els bancs... o les empreses públiques. Cap empresa industrial privada no ha pogut arribar a unes dimensions suficients per a tenir alguna presència internacional: cap equivalent, ací, de la Fiat o la Philips, de l'Olivetti o... de Benetton. Ací, quan una empresa agafa volada, o era un *bluff* —siga Matesa, siga Rumasa— o se'n va a un banc i allà s'acaba. I mentrestant, evidentment, els altres creixen i compren. Aviat, les úniques grans empreses privades *espanyoles* seran els bancs i les seues filials elèctriques. Ni automòbil, ni química, ni material ferroviari, ni electrònica..., ni editorials. D'això se'n diu *dependència*, i els espanyols se n'haurien d'escandalitzar molt més que de les fotos indiscretes, ells que són tan independents. Nosaltres, els valencians i catalans diversos, ja hi estem ben acostumats, fins i tot a la dependència bancària. Si no fórem dependents, tindriem també dret als nostres rics i famosos. I als nostres propis escàndols. □

□